

POVINNÉ OZNAČOVÁNÍ PŮVODU U MASA

1) Na jaké maso se povinnost vztahuje:

Povinně se původem označuje maso, tj. příčně pruhovaná kosterní svalovina. Původem se nemusí označovat tuk, kůže, orgány a další tkáně, které se neskládají z příčně pruhované kosterní svaloviny (vyplývá z celních kódů uvedených v příloze XI nařízení (EU) č. 1169/2011).

2) Na maso jakých živočišných druhů se povinnost vztahuje¹:

- **Skot** (včetně druhů *Bison bison* a *Bubalus bubalus*)
- **Prase** (včetně druhů prase divoké (*Sus scrofa*), prase bradavičnaté (*Phacochoerus aethiopicus*), štěkoun (*Potamochoerus porcus*), černé lesní prase, babirusa (*Babyrusa babyrussa*), pekari (*Dicotyles tajacu*)
- **Ovce** (*Ovis aries*) (včetně různých druhů muflonů, jako např. muflon evropský (*Ovis musimon*), kanadský neboli „ovce tlustorohá“ (*Ovis canadensis*), asijský neboli Shapoor urial (*Ovis orientalis*), muflon pamírský argali (*Ovis ammon*), a také Aoudad neboli paovce (*Ammotragus lervia*), známá jako „ovce hřívnatá“)
- **Koza** (včetně kozorožce (*Capra ibex*), kozy bezoárové nebo perské kozy (*Capra aegagrus* nebo *Capra hircus*)
- **Drůbež** (*Gallus domesticus*), kachny, husy, krocani, krůty a perličky, nezahrnuje volně žijící ptáky ani chované farmovým způsobem.

3) Způsob úpravy masa:

Povinné označování původu masa se vztahuje pouze na nezpracované čerstvé maso, tj. chlazené nebo mražené (maso bez zchlazení lze na trh uvádět pouze za účelem výroby zvláštních produktů²). Maso může být v půlkách, čtvrtích, dělené na části, plátkované, vykoštěné, rozsekané, krájené, mleté, rozmražené apod.³ Povinné označení původu masa se nevztahuje na maso, které bylo zpracováno tak, že byla změněna jeho podstata (tepelně upravené, sušené, marinované, uzené apod.) tj. nevztahuje se na masné výrobky a masné polotovary.

4) Způsob nabízení masa k prodeji:

Povinné označování původu se vztahuje na maso určené pro konečného spotřebitele a zařízení stravovacích služeb, a to na balené, zabalené i nebalené. V případě nebaleného masa se požadavky liší pro maso hovězí. V případě masa skotu se povinné údaje o původu uvedou v blízkosti místa nabízení masa k prodeji (např. na informační tabuli, na štítku umístěném na prodejní vitrině atp.)⁴. V případě masa ostatních vyjmenovaných druhů se povinné informace o původu uvedou v těsné blízkosti nebaleného masa (např. na cenovce)⁵.

¹ Kódy kombinované nomenklatury 0203, 0204 a ex0207

² Nařízení (ES) č. 853/2004 příloha III oddíl I kapitola VII bod 3

³ Nařízení (ES) č. 852/2004 článek 2 odstavec 1 písmeno n)

⁴ Zákon č. 110/1997 Sb. § 8 odstavec (2) písmeno c)

⁵ Zákon č. 110/1997 Sb. § 8 odstavec (1) písmeno b)

5) Povinné údaje^{6,7}:

	Identifikační číslo zvířete nebo skupiny	Schvalovací číslo jatek	Schvalovací číslo bourárny	Země narození	Země výkrmu / chovu	Země porážky
Hovězí	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
Vepřové	NE	NE	NE	NE	ANO	ANO
Skopové, kozí	NE	NE	NE	NE	ANO	ANO
Drůbeží	NE	NE	NE	NE	ANO	ANO

Uvádění identifikační značky⁸ na balených výrobcích není legislativou o povinném označování původu masa dotčeno. Identifikační značka je informací o schváleném podniku, ve kterém došlo k poslední hygienicky podstatné manipulaci s masem (např. balení), nikoli informací o původu masa.

6) Formát informací o původu^{6, 7, 11}:

	Maso dělené			Mleté maso a ořezy		
	Hovězí	Vepřové, skopové, kozí a drůbeží	Hovězí, vepřové, skopové, kozí a drůbeží	Hovězí		Vepřové, skopové, kozí, drůbeží
				Mleté	Ořezy	
Identifikační číslo zvířete nebo skupiny zvířat	Formát není stanoven	Není požadováno		Formát není stanoven	Formát není stanoven	Není požadováno
Země, kde se zvíře narodilo	Pro EU není formát stanoven	Není požadováno				Není požadováno
Země, kde bylo zvíře vykrmeno / chováno	U třetí země, není-li údaj znám, lze použít: „* (dovoz živých zvířat do ES)“, „* (dovoz živých zvířat z [jméno třetí země])“	„Chov v: (název země nebo země)“	„Původ: (název země)“ ⁹	Není požadováno	„Narozeno a chováno v (název země)“ „Země původu (název země)“ ⁹	„Původ: EU“ „Chov a porážka v: EU“ „Chov a porážka v: mimo EU“ „Chov v: mimo EU“ a „porážka v: EU“
Místo, kde bylo zvíře poráženo	„Poráženo v (název země), (schvalovací číslo jatek)“	„Porážka v: (název země)“		„Poráženo v (název země)“	„Poráženo v (název země)“	„Chov a porážka v: EU a mimo EU“
Místo, kde bylo maso bouráno (mleto, ořezáno)	„Bouráno v (název země), (schvalovací číslo bourárny)“	Není požadováno		„Vyrobeno v (název členského státu nebo třetí země)“ „Původ v“ ¹⁰	„Vyprodukováno v (název země), (schvalovací číslo zařízení)“	Není požadováno

⁶ Nařízení (ES) č. 1760/2000

⁷ Nařízení (EU) č. 1337/2013

⁸ Nařízení (ES) č. 853/2004 článek 5

⁹ Výrazem „původ“ lze nahradit u děleného masa a hovězích ořezů vybrané údaje, pouze pokud bylo zvíře **narozeno**, chováno a poráženo ve stejné zemi

¹⁰ Výraz „původ“ se použije v případě mletého hovězího masa (spolu s výrazem „vyrobeno v“), pouze pokud příslušný stát nebo příslušné státy nejsou státem, kde bylo mleté maso vyrobeno

7) Kdy lze uvést zemi jako zemi, ve které probíhal výkrm / chov zvířete^{7,11}

	Hovězí	Vepřové			Skopové, kozí	Drůbeží
		Prase 6 měsíců a starší	Prase do 6 měsíců o váze 80 ¹²⁾ kg a více	Prase do 6 měsíců o váze do 80 ¹²⁾ kg		
Lhůta	Uvede se pouze země narození nebo země porážky, pokud zde bylo zvíře chováno alespoň 30 dní nebo všechny země, kde bylo chováno	Země, kde probíhaly alespoň poslední 4 měsíce chovu	Země, kde probíhal chov poté, co prase dosáhlo 30 ¹²⁾ kg	Země, kde probíhal celý chov	Země, kde probíhalo alespoň posledních 6 měsíců chovu (nebo celý chov u zvířat mladších 6 měsíců)	Země, kde probíhal alespoň poslední měsíc chovu (nebo celá doba výkrmu u zvířat mladších 1 měsíce)
Lhůta není splněna		Uvede se „Chov v: několik členských států EU“, „Chov v: několik zemí mimo EU“, „Chov v: několik zemí EU a mimo EU“ nebo „Chov v: (seznam zemí)“.				
Lhůta není známá	Uvede se „Původ: mimo EU“ a „Poraženo v: (název třetí země)“ ¹³	„Chov v: mimo EU“ a „Porážka v: název třetí země“ ¹³				

8) Skupiny a šarže

Pokud je v jednom balení pro konečného spotřebitele několik kusů masa (i z různých živočišných druhů), musí být požadované údaje o zemích uvedeny pro každý živočišný druh zvlášť. Současně musí být na obalu uveden kód šarže (kód šarže může být zastoupen datem spotřeby, obsahuje-li toto datum den a měsíc¹⁴).

V případě masa **vepřového, skopového, kozího a drůbežího** se musí šarže skládat z masa zvířat, se stejným původem, poražených na stejných jatkách. Velikost šarže nesmí překročit denní produkci jednoho provozu.

V případě **hovězího** masa musí být pro vytvoření šarže použito maso zvířat poražených ve stejné zemi (pro mleté maso a ořezy stačí pouze tato podmínka) + musí být narozena ve stejné zemi a chována ve stejné zemi nebo zemích (dělené maso)¹⁵. Šarže může být tvořena masem ze zvířat poražených až na 3 jatkách, v tomto případě se uvede údaj „Zvířata ze skupiny poražena v (název země, kde k porážce došlo), (schvalovací číslo nebo čísla jedné, dvou nebo tří příslušných jatek)“ nebo z masa bouraného až ve 3 bourárnách, uvede se údaj „Maso ze šarže bouráno v (název země, kde bylo maso bouráno), (schvalovací číslo nebo čísla jedné, dvou nebo tří příslušných bouráren)“.

¹¹ Nařízení (ES) č. 1825/2000

¹² Jedná se o průměrnou hmotnost skupiny zvířat

¹³ Pochází-li zvířata ze zemí EU a u masa není známo místo chovu, lze toto maso použít pouze pro výrobu masných výrobků

¹⁴ Zákon č. 110/1997 Sb. § 9 odstavec 4 písmeno f) a směrnice 2011/91/EU článek 5

¹⁵ Nařízení (ES) č. 1825/2000 článek 4

9) Další zvláštní požadavky na označování hovězího masa

Kromě původu, se hovězí maso povinně označí kategorií zvířat, ze které pochází^{16, 17}

Označení	„Telecí“ ¹⁶	„Hovězí maso z mladého skotu“ ¹⁶	„Mladý býk“ ¹⁷	„Býk“ ¹⁷	„Volek“ ¹⁷	„Jalovice“ ¹⁷	„Kráva“ ¹⁷
Věk zvířete (měsíce)	Méně než 8	8 – 12	12 – 24 ¹⁸	24 a více ¹⁸	12 a více ¹⁸	12 a více ¹⁸	
Doplňující podmínky	Povinně se uvede věk při porážce ⁵ Lze použít: „věk při porážce: mladší 8 měsíců“, „věk při porážce: od 8 do 12 měsíců“						

¹⁶ Nařízení (EU) č. 1308/2013 příloha VII část I

¹⁷ Vyhláška č. 326/2001 Sb. (aplikuje se pouze v ČR na zvířata poražená v ČR)

¹⁸ Nařízení (EU) č. 1308/2013 příloha IV